

acte.

Assemblea
Catalana
per la Transició
Ecosocial

**Revolta.
Vida.
Futur.**

Les 52 mesures
per a una Transició Ecosocial a
Catalunya

Què és l'acTe?

Som un front comú de moviments, col·lectius, organitzacions i persones que compartim l'ambició i el desig d'empènyer **una transició ecosocial a Catalunya** per anar cap a una una societat ecofeminista, postcapitalista i amb justícia global.

Ens proposem...

1. **Ser una veu** en el debat públic sobre la transició ecosocial, tant, des de la incidència política institucional, com des de la incidència mediàtica i social.
2. Desenvolupar un **programa polític compartit per una transició ecosocial de catalunya**, i cohesionar els moviments socials al voltant d'una visió comuna.
3. Afavorir processos de transició ecosocial locals i acompanyar la **creació d'assemblees locals**, enfortint la feina dels col·lectius que fa anys que treballen.
4. Treballar la coordinació estratègica entre diferents moviments socials, per sumar esforços i **impulsar mobilitzacions i accions unitàries**.

Qui som?

L'acTe està formada per 60 entitats, xarxes i moviments de la societat civil, acompanyades per més d'un centenar d'expertes i activistes d'arreu de Catalunya.

Les 60 entitats impulsores de l'acTe son: Aigua és Vida, Al Centro la Vida SCCL; Arç Cooperativa; Assemblea Ciutadana pel Clima d'Espanya; Associació Casal Font d'en Fargues; Associació consciència natura, Associació Cultural Casa Orlandai, Associació de Veïns i Veïnes La Florida, Associació Entrepobles; Associació Internacional d'Enginyeria Sense Fronteres; Associació Panorama180; Associació Premià Social; Associació SomlaClau - Ecologia i Transició Urbana; Associació SUDS; Ateneu L'Harmonia; Celobert cooperativa; CICrA Justícia Ambiental; Cooperativa Etcèteres; ECOL3VNG; Ecologistes en Acció; El globus vermell; Emelcat sccl; End Fossil Barcelona; Espai Ambiental Cooperativa; Espai Puntal; Espai Zero Vuit; Espectre Verd; Esplais Catalans (Esplac); FAVB (Federació d'associacions veïnals de Barcelona); FETS - Finançament Ètic i Solidari; Fundació Banc de Recursos; Fundació la Bastida; Grup Ecologista del Nucli Antic de Barcelona; Grup ECOS; Holon sccl; IAEDEN - Salvem l'Empordà, iai@flautes-Terrassa, IDRA (Institut de Recerca Urbana); INTERcids, operadores jurídicos por los animales; Keras Buti; L'ARESTA; L'Esberla SCCL; La Intersindical; La Utòpica; Meandre; Metzineres; OLISTIS SCCL; Opcions; Populus Labora; Punt Zero • Badalona; Rebel·lio o Extinció; Remenat, Retorna; SOCIETAT CATALANA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL; Sostre Cívic; SuperCoop Manresa; Teachers for future (T4F Cat) / Profes pel futur; XARXA AMBIENTAL SCCL; Xarxa d'Economia Solidària; Xarxa de Consum Solidari i Xarxa pel Dret a la Cura.

Transició ecosocial, per què?

El planeta Terra, la nostra única llar possible, està esdevenint un indret menys habitable per a la humanitat i la resta de la biosfera a causa de les conseqüències de l'activitat humana dels últims segles, principalment per les emissions de gasos hivernacle produïdes per la combustió d'hidrocarburs, la contaminació química dels entorns i la destrucció de molts ecosistemes, entre moltes altres accions.

Ja s'han superat 6 dels 9 límits biofísics del planeta, posant en risc la integritat de la biosfera i la desaparició de l'estabilitat climàtica i amb ella l'activitat agrícola. L'esgotament de recursos i els efectes de la crisi climàtica i de pèrdua de diversitat ens obligaran construir societats menys consumidores de recursos energètics i materials i més localitzades i resilient.

La transició ecològica capitalista actual, està totalment esbiaixada per una visió tecnooptimista, que basa el gruix de les seves propostes en un canvi tecnològic de gran escala -electrificació del transport, renovables de gran escala, digitalització- dut a terme per les grans corporacions en aliança amb l'Estat. Un sistema inviable que no qüestiona les causes de fons, ja que la Terra no disposa de prou materials ni energia per electrificar tot el transport actualment existent, o per prosseguir amb la digitalització, per posar dos exemples. En aquesta visió tan esbiaixada allò social no existeix i no es contempen mecanismes de redistribució, protecció i garantia de necessitats bàsiques per a totes les persones a qui afectarà, de ben segur, una reestructuració socioeconòmica de tal magnitud.

Per això, la transició ecològica no és una opció, sinó un procés inevitable. La disputa del futur se centra en com fem aquest trànsit minimitzant el sofriment de les persones i les espècies amb qui vivim. Només canviant de sistema socioeconòmic i polític podrem mitigar les pitjors conseqüències de la policrisi sistèmica que comencem a experimentar.

Transició ecosocial, de què parlem?

La Transició Ecosocial és viure amb menys, per viure millor i per viure totes. És un procés per reorganitzar la vida en comú amb canvis profunds per adaptar les estructures socioeconòmica, política i cultural als límits biofísics del planeta, amb justícia global i mitigar el escalfament global. Busca garantir una vida digna per a totes les persones, les espècies i les generacions futures, al mateix temps que minimitzem i abordem les conseqüències negatives de l'escalfament global i restaurem i regenerem els ecosistemes.

Aquest procés adaptatiu, perquè sigui “social”, s’ha de fonamentar ent tres pilars:

Ecofeminisme

Les cures i les necessitats materials i immaterials han de ser al centre de la transició cap a condicions de vida dignes, adequades i desitjables. Hem de reconèixer la interdependència entre humans i societats i, com a éssers ecodpendents, la importància de respectar els límits biofísics del planeta i la defensa i regeneració dels ecosistemes, per a garantir la reproducció del conjunt de les vides i del planeta.

Justícia social i superació del capitalisme

Som hereves de les revoltes populars i les revolucions contra el capitalisme, buscant nous models d'organització social més justos, equitatius i democràtics. Reivindiquem lluites passades i presents per a recuperar la riquesa expropiada, garantir condicions de vida dignes i construir una nova economia centrada en el sosteniment de la vida: els sistemes naturals, el treball reproductiu i de cura i la infraestructura comunitària. En aquest llarg procés, cal reforçar i democratitzar el sector públic, i regular i reduir l'economia de mercat.

Justícia Global

La justícia global té com a objectiu la transformació de les relacions de poder que generen desigualtats arreu del món, i garantir l'eliminació de tota forma de violència, com a forma de promoure la sostenibilitat a nivell planetari. Reconeix que aquestes estructures d'injustícia i desigualta són producte del colonialisme capitalista, patriarcal, eurocèntric i racista, concentració de riquesa i de poder dels grans conglomerats de fons d'inversió transnacional: el 10% més ric de la població del planeta posseeix el 76% de tots els recursos econòmics. Abordar la transició ecosocial des de la perspectiva de la justícia global és essencial per a construir un sistema en el qual totes puguem conviure en pau, accedir als mateixos drets, satisfer les necessitats bàsiques i exercir llibertats i responsabilitats sota principis de solidaritat i responsabilitat globals. Només si es garanteix això, podem parlar de transició ecològica ecofeminista, postcapitalista i amb justícia global, és a dir, Transició Ecosocial.

52

MESURES PER LA TRANSICIÓ ECOSOCIAL

La crisi ecosocial mundial ha de comportar que el proper Govern de la Generalitat adopti mesures proporcionades a l'estat d'emergència en el qual vivim, i que es pot agreujar enormement els propers anys.

Aquest 2024, el conflicte de l'aigua i també les revoltes pageses, ens està demostrant que, a mesura que s'aguditzen els efectes de la crisi ecològica, els conflictes socials aniran esclatant.

L'acTe recull 52 mesures, fruit d'un procés de treball col·lectiu, que ha implicat a desenes d'activistes. Aquestes propostes cobreixen tots els àmbits de la vida i es fonamenten en les tres mirades transversals que estan a la base ideològica de l'acTe: l'ecofeminisme, la superació del capitalisme i la justícia global. S'agrupen en cinc eixos temàtics: relació amb la natura; sistema econòmic; energia, alimentació i territori; democràcia i drets socials; i canvi cultural. Cada un d'aquests eixos es compon dels tres àmbits crítics que s'han de cobrir per abordar una transició justa:

Bàsics

Garantir per a tothom allò bàsic per a poder gaudir de vides dignes i evitar que siguin els que menys tenen els que paguen la crisi ecològica.

Límits

Posar límits als que més consumeixen i més contaminen, i redistribuir el seu excés de recursos cap a la garantia de drets de la resta de la població.

Futur

Dur a terme polítiques públiques estructurals i de llarg recorregut, que defineixin un full de ruta clar per caminar cap a un futur possible i desitjable.

Bàsics

- 1** Davant la sequera, aplicar correctament la legislació que prioritza els usos de l'aigua en el següent ordre; cabals ecològics (dels rius, aiguamolls i deltes...), dret humà a l'aigua i producció d'aliments per al consum local, abans que la resta d'activitats econòmiques.
- 2** Aprovar la Llei de Biodiversitat durant l'any 2025, incloent un ambiciós pla de restauració dels ecosistemes degradats, en la línia de l'esborrany de la Llei de Restauració de la Natura de la UE actualment en tràmit: 30% el 2030 i el 100% el 2050.

Límits

- 3** Retirada indefinida dels macroprojectes com el Hard Rock, així com també a l'ampliació d'infraestructures i la implementació de plans urbanístics agressius amb el territori, com la nova terminal de l'aeroport del Prat o el Quart Cinturó.
- 4** Planificar conjuntament amb l'Estat una prohibició dels vols menys eficients (els de recorreguts inferiors a 1000km) i restringir els creuers a un màxim d'un 20% dels actuals, eliminant tota subvenció a companyies aèries i gravant fortament els combustibles d'aviació i marítim, actualment exempts (mesura a acordar en el marc estatal i europeu).
- 5** Implementar de forma íntegra i amb urgència totes les mesures incloses a la Llei Catalana de Canvi Climàtic de l'any 2017. Destaquem especialment la posada en marxa de l'impost sobre les activitats econòmiques més emissores i l'impost sobre les emissions portuàries de grans vaixells. Així mateix s'ha d'aprovar el molt endarrerit marc estratègic de referència de mitigació, establint un pla ambiciós de reducció d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle pels pròxims anys tenint en compte la nostra responsabilitat històrica i la cura a les persones en situació de vulnerabilitat del nostre territori, planificant la modificació i possible decreixement dels sectors econòmics catalans tenint en compte una repartició justa del nostre pressupost de carboni.

Futur

6 Crear les figures que representin i defensin els drets de la natura i de les generacions futures, com és el cas del Comissionat del Futur del País de Gal·les, i caminar cap a una Llei de les Generacions Futures.

7 Crear un Pla Integral dels Comuns Naturals, promovent la custòdia comunitària en ecosistemes que conciliï aprofitaments agraris i forestals i que previngui la degradació dels espais preservats.

8 Impuls decidit a la gestió pública de l'aigua, municipal o comunitària, i obligar legalment a assolir una eficàcia de les xarxes de mínim el 80%. Increment del 100% dels recursos destinats a inspecció, per tal d'identificar els focus de contaminació de les masses d'aigua superficials i subterrànies i aplicar les mesures correctores o de sanció adients.

Bàsics

9

Implementar progressivament la Renda Bàsica Universal o mesures equivalents de cobertura universal de les necessitats bàsiques en espècie.

10

Garantir una escola bressol pública i gratuïta per a tots els infants, augmentant el nombre d'escoles bressol públiques en titularitat i gestió, posar fi a la privatització de la gestió de centres educatius públics.

11

Reconeixement del dret a cuidar i ser cuidat com un dret fonamental que ha de ser garantit des de l'administració i amb aliances públic-cooperatives-comunitàries, amb mesures com el suport a les iniciatives que promouen una contractació digna i justa de les persones prestadores dels serveis de cures i suport públic per facilitar aquesta contractació a les famílies.

Límits

12

Reduir la jornada laboral a 30h/setmanals, mantenint el salari, com a mesura de repartiment de treball durant el procés de reconversió productiva a llarg termini.

13

Limitar l'acumulació de capital en poques mans a través d'una fiscalitat contundent enfocada a reduir les desigualtats davant la crisi ecosocial, com un impost a les grans fortunes, l'augment dels trams alts de l'IRPF o la imposició de cànon i taxes als luxes climàtics.

Futur

14

Posar en marxa una Pla de reconversió productiva de l'economia catalana 2024-2034, amb un horitzó de 10 anys, que impulsi sectors com la producció agroecològica, les cures, els serveis públics, les energies netes i la gestió i conservació del medi natural, i reduint i reconvertint el sectors industrials més contaminants (automoció i petroquímica), la construcció i el turisme.

15

En el sector industrial, ens cal guanyar sobirania econòmica, mitjançant la relocalització productiva i l'extensió d'un teixit industrial descarbonitzat en els sectors que són estratègics, com l'agroalimentari o el de les tecnologies d'utilitat pública (sanitàries, energètiques, de la informació i la comunicació). Aquests plans de transició industrial hauran d'incloure les treballadores i el sector públic en el seu desplegament, mitjançant cooperatives d'utilitat pública que facin partícips a les treballadores i amb el suport i garantia del sector públic.

16

L'Economia Social i Solidària (ESS) és una peça clau per a la construcció d'un nou model socioeconòmic, que promogui una democràcia econòmica real i que impulsi la transició ecosocial. Per això cal seguir desenvolupant les actuacions d'impuls de l'ESS desplegades des de diferents nivells institucionals, com la futura Llei catalana d'ESS, els programes d'Ateneus Cooperatius i Projectes Singulares, les Comunalitats Urbanes i el reconeixement, suport i treball estratègic amb les entitats representatives de l'ESS.

17

Actualitzar el Fons Social pel Clima, reconvertint-lo en el Fons per la Transició Ecològica, i que compti amb una inversió i dedicació del 10% del PIB -revisable- per tal de dotar de recursos la reconversió industrial i econòmica del país.

18

Recollir i facilitar la informació necessària per tal de realitzar un Diagnòstic de l'organització social de les cures Catalunya i que permeti visibilitzar les aportacions del treball reproductiu i no remunerat al funcionament del sistema econòmic.

Metabolisme social: energia, alimentació i territori

3

Bàsics

19

Treballar i incidir per a la implementació d'un mínim vital d'energia i una tarifa social progressiva pels diferents subministraments energètics, que garanteixin que ningú viu en condicions de pobresa energètica i que es penalitzen els consums excessius.

21

Garantir preus justos a tota la cadena alimentària mitjançant la posada en marxa d'observatoris sectorials de preus que estableixin els índexs sobre els que fixar els preus en els contractes entre productors i distribuïdors, d'acord al que estableix la Llei de Cadena Alimentària.

20

Elaborar un nou Pla d'infraestructures del transport de Catalunya 2026-2035 on es planifiquin les inversions per assolir un 90% de mobilitat col·lectiva i sostenible el 2035, enllaçant totes les capitals de comarca rurals, i aquestes amb les àrees metropolitanes.

22

Implementar la Renda Bàsica Pagesa, condicionada per la conversió a pràctiques agroecològiques, per mantenir la ocupació al sector primari i redirigir totes les ajudes de la PAC a fomentar i facilitar la transició de la pagesia.

Límits

23

Prohibir la creació de noves de macrogranges i reduir un 30% la càrrega ramadera intensiva de Catalunya.

24

Limitar els preus de la terra per a ús agrari i prioritzar l'agricultura familiar i la transició agroecològica a l'hora d'accedir-hi, amb mecanismes com la creació de bancs públics de terres entre altres.

25

Pla de reducció del consum energètic: com a mesura inicial, reduir el consum energètic de l'edificació un 80% mitjançant la renovació de construccions amb baix nivell d'aïllament, a través d'un pla públic de subvencions o crèdits públics que financin les obres d'aïllament i instal·lació de plaques solars a les teulades des de l'inici de l'obra i no un o dos anys més tards com succeeix avui en dia, i amb un pla de repagament a través de la factura de l'electricitat, o via subvenció directa dependent de la capacitat econòmica de les llars. Prioritzar la renovació en aquelles llars en situació de pobresa energètica.

Metabolisme social: energia, alimentació i territori

3

Futur

- 26** Impulsar la generació renovable per part d'empreses públiques i agrupacions ciutadanes a partir de la col·laboració i cooperació públic-comunitària, comptant amb entitats i institucions ja existents, com l'Energètica, altres comercialitzadores públiques municipals, empreses cooperatives o entitats que treballen per una transició energètica justa i sostenible.
- 27** Avançar cap a la titularitat pública de la xarxa de distribució elèctrica per acabar amb la manca de control i fiscalització sobre la seva gestió, manteniment i adequació. El control privat de la xarxa posa traves a la connexió d'alguns projectes de generació de renovables, impedit fer passos cap a una transició energètica distribuïda i participada.
- 28** Impulsar una Taula de Diàleg Social per a la Transició Energètica, com a via per a la deliberació i planificació col·lectiva de la implantació de les energies renovables amb tots els agents polítics, socials i econòmics, per pactar una transició energètica justa que tingui com a fonaments les sobiranes, l'equilibri territorial, la solidaritat internacional i l'ambició climàtica.
- 29** Impuls d'un Pla de Repoblació i Revalorització Rural, que posi en valor la cultura rural i el sector primari com a elements tractors del desenvolupament territorial, i faciliti la migració cap a zones rurals, a través de facilitats d'accés a l'habitatge, a terres, a oficis rurals, etc.
- 30** Crear una xarxa d'infraestructures agroalimentàries publico-cooperatives-comunitàries, que abarqui tota la cadena alimentària, de la producció fins al consum: molins, escorxadors, centrals de compra, obradors, supermercats, etc.

Bàsics

31 Impulsar la redacció i aprovació d'una Llei de Cooperació i Participació ciutadana que reconegui el col·laboratge de la ciutadania a l'hora de legitimar les decisions d'interès general i que suposi el reconeixement a la contribució política no partidària de les comunitats organitzades de manera horitzontal i democràtica. Garantir la creació d'una veritable estructura de co-producció de polítiques públiques amb mecanisme de debat i deliberació de qualitat i garanties que les seves decisions seran vinculants. Un espai d'aprenentatge i per al foment de la cultura de la integritat i la cooperació entre les administracions i la ciutadania.

32 Millorar el sistema d'atenció primària (amb prescripció social i comunitària, etc.) i promoure una medicina més preventiva que no palliativa.

33 És imprescindible la regularització immediata de totes les persones migrades que es troben en situació irregular a través de l'aprovació de la ILP Regularització i fer pressió al govern de l'Estat per a la derogació de la Llei d'estrangeria. Cal garantir la cobertura de les necessitats bàsiques de les persones migrades, i també el seu accés al món laboral amb lògiques d'equitat, tot

reconeixent de manera efectiva el seu dret de vot a tots els nivells de representació.

34 Aprovació de la Llei de creació del Centre Català d'Empreses i Drets Humans, un centre independent del poder corporatiu, eficaç en la seva actuació d'investigar la impunitat empresarial i compromès amb la justícia global.

35 Obertura obligatòria de patents desenvolupades amb finançament públic.

36 Que es garanteixi el dret a la protesta pacífica i el lliure exercici del periodisme legislant en contra de la criminalització de les activistes i prohibint l'ús del terme terrorisme en relació a accions de protesta no violenta. Que s'estableixi protocols clars per l'actuació de les forces de seguretat en manifestacions i un marc de protecció per als periodistes que pugui prevenir-ne la persecució i assegurar la transparència i l'accés a la informació.

Límits

37

Garantir l'ús residencial del parc d'habitatge i impedir l'acumulació d'habitatges en mans d'uns pocs, a través de prohibir les compres d'habitatge per inversió de persones no residents, i d'expropiar als grans tenidors d'habitatge i l'ús dels habitatges buits de tot tipus de tenidors, establint mesures per garantir la vinculació amb l'habitatge a través del dret d'ús i no de l'adquisició en propietat, bé sigui a través de parc públic d'habitatge o del foment d'habitatge cooperatiu. Augmentar la fiscalitat sobre les empreses i persones físiques que tenen habitatge sobrants. Prohibir els usos diferents als residencials (turístics, de temporada, etc.). Impulsar i implementar les mesures que afavoreixen a la reducció de preus de l'habitatge.

38

Acabar amb els desnonaments per finalització de terme contractual (forçant pròrrogues del contracte) i moratòria indefinida de desnonaments per a les persones que no puguin fer front al pagament de les rendes o hipoteca.

39

Promoure que qualsevol institució governamental, cultural, acadèmica o esportiva pública catalana suspenguin relacions amb països que ocupen territoris de manera illegal o en contra de la voluntat de la població

40

Obligatorietat d'introduir clàusules ambientals i socials i de drets humans en tota la contractació i subvenció pública. Prohibir el finançament o subvencions a empreses que no garanteixin els drets humans i ambientals. Mecanismes de control fermes de l'adjudicació de subvencions (especial atenció a empreses de la indústria armamentística, que tenen impacte ambiental negatiu en països del Sud Global, etc.)

Futur

41

Pressionar al govern de l'Estat per a l'adopció d'una legislació que reconegui el dret internacional de les persones migrants per motius derivats del canvi climàtic a rebre protecció, asil i suport en la seva integració a la societat catalana.

42

Promoció de les estructures socials i de proximitat que treballen pel teixit comunitari i la cohesió social, i potenciació del seu paper en la mediació comunitària i la prevenció de conflictes i els discursos d'odi. Cal potenciar l'associacionisme veïnal, les xarxes de suport mutu i els espais de gestió comunitària, com a estructures clau per garantir aquesta cohesió.

Bàsics

43

Promoure una educació pública, gratuïta i de qualitat des de l'escola bressol fins a la postobligatòria, incloent-hi ensenyament per a adults i enfocant-se a l'equitat social. Això inclou mesures com garantir alimentació saludable a escoles, reduir la segregació i ràtios a les aules, lluitar contra l'escletxa digital, oferir activitats extraescolars gratuïtes a famílies en risc d'exclusió, assegurar recursos per a una educació inclusiva i l'expulsió de les corporacions tecnològiques del sistema educatiu

Posar en marxa programes formatius pel professorat en l'àmbit de la transició ecosocial i implementar una assignatura de transició ecosocial obligatòria a tots els cursos acadèmics, des de l'educació primària fins a la universitat.

45

Creació d'un Observatori Ecosocial als mitjans de comunicació públics que vetlli per la incorporació de contingut ecosocial en la programació.

46

Impuls de polítiques que exigeixin transparència en els algorismes i l'ús de dades per l'entrenament de models de IA, així com avaluacions ètiques regulars de les tecnologies digitals per a garantir que respectin els drets humans i la justícia social.

Límits

47

Establir mesures per reduir el nombre de macrofestivals celebrats en territori català amb l'objectiu de minimitzar el seu impacte ambiental i social i promoure alternatives festives de proximitat, a petita escala i amb consciència comunitària.

48

Limitar la participació d'empreses privades amb interessos contraris a la transició ecosocial (sector d'hidrocarburs, energies no renovables, indústries extractives, farmacèutiques, etc.) en xerrades o programes dins del marc de l'ensenyament i els mitjans de comunicació públics.

Futur

49

Inversió en una infraestructura de telecomunicacions pública, sostenible i descentralitzada desenvolupant i ampliant xarxes de telecomunicacions basades en tecnologies low-tech i de baix consum energètic (Internet de les Coses - IoT, wifi de llarg abast, connectivitat a través de radiofreqüència, etc.).

50

Impuls de programes educatius, campanyes informatives i de sensibilització que promoguin una comprensió i ús crític de les tecnologies digitals, la simplicitat tecnològica i un canvi cultural que advoqui per a la reducció de la nostra dependència de la tecnologia en termes d'emmagatzematge de dades i constant connectivitat, així com generi una visió crítica amb l'acumulació de dades innecessàries i al consum excessiu de recursos digitals.

51

Creació d'un programa de subvencions i assessorament específic destinat a fomentar i sostenir associacions sense ànim de lucre, col·lectius autogestionats i iniciatives comunitàries dedicades al sector cultural que tinguin objectius ecosocials.

52

Promoció del debat crític a partir de la idea, tant literal com metafòrica, de la lluita contra els «monocultius»: de la mateixa manera que la monocultura té efectes negatius en els ecosistemes i en la biodiversitat, considerar que la llengua i la cultura són blocs monolítics afecta negativament la llibertat i el poder transformador de l'art.

acTe. Assembla
Catalana
per la Transició
Ecosocial

www.assembleaecosocial.cat

info@assembleaecosocial.cat

xxss: @acTe_cat